

Macramémethode®

Spiekbriefje Stappenplan tekstproductie

Tekstproductiestappen	Lessen	Dossier
Opzetten		Tekststructuur
Doelen en lezers bepalen	Doelen en lezers	Doelen en lezers-tabel
Beschrijvende structuur maken	Doorvraagmethode®	Vragenstructuur
Argumentatiestructuur maken	PAC-methode®	PAC-argumentatiestructuur
	MAC-methode®	MAC-argumentatiestructuur
Uitschrijven		Uitgeschreven tekst
Structuren vullen	Macramémethode®	Romplekst
	OPA-methode®	
Redigeren		Geredigeerde tekst
op zinsbouw en woordkeus	Grammaticale criteria	Deels geredigeerde tekst
	Stijffouten	
	Stijcriteriën	
	Stijfiguren	
op doel- en lezegerichtheid	Doel- en lezegericht	
op spelling	Spelling	
op leestekens	Leestekens	
op overige problemen	Tantalus	

Inhoud

1. Macramémethode®	2
De kern van de paragraaf	3
Doorvragen	4
Drie soorten knopen	7
De paragraaf opbouwen	9

1. Macramémethode®

Wat er op papier moet komen, is duidelijk geworden. Prachtige vragenstructuren en argumentatiestructuren hebben we. Maar nog geen letter echte leestekst, nog geen zin op papier.

De kleinste eenheid van een tekst is een paragraaf of een alinea. Het verschil tussen die twee is, dat een paragraaf een kopje krijgt, een alinea niet. De eerste regel van een alinea fungeert als kopje. We spreken hier verder over "paragraaf". Omdat een lezer graag veel kopjes ziet. U kunt natuurlijk een aantal alinea's onder één paragraaf hangen. Overweeg de eerste zin van een alinea vet te drukken. Hebben zelfs uw alinea's kopjes. Doet u uw lezers een plezier mee.

Een paragraaf is op een andere manier gestructureerd dan een tekst. Een tekst bestaat uit teksteenheden. Een paragraaf bestaat uit zinnen. Een tekststructuur wordt door vraagstructuren en argumentatieschema's bepaald. Een paragraaf wordt gebouwd met redeneerstructuren.

U staat voor de opgave uw tekststructuur naadloos over te laten lopen in de opbouw van uw paragrafen. Dat lukt u door beweringen met redeneerwoorden te knopen tot redeningen. Zo ontstaat er een logisch, overzichtelijk macraméwerkje.

En denk erom: altijd van je af knopen.

De Macramémethode gebruikt de vragenstructuur en de argumentatiestructuur.

Deze module resulteert in een romptekst voor uw dossier.

De kern van de paragraaf

De kern van één paragraaf in een vraagstructuur is altijd één:

- antwoord op een Doorvraag.

De kern van één paragraaf in een tekst met een PAC-schema is altijd één:

- stelling
- argument
- ondersteunend of relativerend argument
- gewicht van een argument
- toelichting op een waardering

De kern van één paragraaf in een tekst met een MAC-schema is altijd één:

- keuze
- alternatief
- criterium
- subcriterium
- weegfactor
- score

Voorbeelden

Een deel van ons PAC-schema van de voorjaarsvakantie:

1.2 *We kunnen de beroemde musea bezoeken*

1.2.1 *Hoewel het daar krioelt van de zakkenrollers*

1.2.2 *Hoewel alle scholen in die week op museumbezoek gaan*

1.2.2.1 *En hoewel kleine Romeintjes nogal gillen*

In de inhoudsopgave zien we de kern van paragraaf 1.2.2.1:

En hoewel kleine Romeintjes nogal gillen

Een deel van ons MAC-schema over auto's en fiets:

2 *We hebben vier uiteenlopende wagens vergeleken*

2.1 *Als sportwagen kozen wij de Lada GTI met trekhaak*

2.2 *Onze gezinswagen is de Durchschnittswagen Standard*

2.3 *De Scania canabis is een representatieve vrachtwagen*

2.4 *Welke oldtimer is representatiever dan de Volvo Amazing?*

In de inhoudsopgave zien we de kern van paragraaf 2.1:

Als sportwagen kozen wij de Lada GTI met trekhaak

Voorbeeld 1-1 Voorbeelden van paragraaf-kernen.

Doorvragen

Nu zal zo'n kern met één zin uw lezer zelden bevredigen. U zult hem uit moeten werken met een uitleg, of met een beschrijving. Dat doet u door zinnen te formuleren die bestaan uit beweringen en redeneringen. Zo bouwt u een complete paragraaf op.

Een handige truc om de paragraaf te vullen is de *eigenwijze vraag*. Vraag u af welke vragen een eigenwijze lezer zou stellen als hij de paragraaftitel zou lezen. Beantwoord die vragen in uw paragraaf.

Die truc kent u natuurlijk al, want wat u hier eigenlijk doet, is *Doorvragen*. Alleen leveren de antwoorden hier geen titels van teksteinheden op, maar zinnen.

Formuleringen, beweringen en redeneringen (tussenspel)

We maken even een wat filosofisch tussensprongetje.

De zinnen van een paragraaf formuleren beweringen of redeneringen. Het onderscheid tussen een formulering en een bewering of redenering is vergelijkbaar met het onderscheid tussen vorm en inhoud en het onderscheid tussen tekst en onderwerp.

Tussen wat je ziet of hoort, en wat daar achter zit, of onder.

Eén bewering kan op verschillende manieren geformuleerd worden

De zinnen zijn steeds anders, de bewering die er achter zit is hetzelfde.

☐ <i>formulering:</i>	het is koud buiten	<i>bewering:</i>	dat het buiten koud is
☐ <i>formulering:</i>	nondeju wat een kou	<i>bewering:</i>	dat het buiten koud is
☐ <i>formulering:</i>	es ist kaus baussen	<i>bewering:</i>	dat het buiten koud is

Voorbeeld 1-2 Eén bewering, drie formuleringen.

Veel beweringen zijn verbonden tot een redenering

Zelden zult u in uw tekst slechts beweren. U bent al snel aan het redeneren.

Bewering:

Het is koud buiten.

Redenering:

Het is koud buiten, want iedereen loopt diep weggedoken in dikke duffelse jassen.

Voorbeeld 1-3 Van bewering naar redenering.

Een redenering wordt in formuleringen zichtbaar door redeneerwoord- en/of knopen. Die woorden verbinden de beweringen binnen een zin en de beweringen van verschillende zinnen in een paragraaf. Het zijn de periscopen aan de oppervlakte die de lezer verraden dat er iets onder de zin gebeurt, of achter.

formulering: Jan is gek omdat hij bij ons gewerkt heeft.

bewering A: Jan is gek.

bewering B: Jan heeft bij ons gewerkt.

redeneerwoord: omdat

redenering: A (Jan is gek.) omdat B (Jan heeft bij ons gewerkt.)

Voorbeeld 1-4 Formulering met een redenering.

Uw lezer moet uw redeneringen kunnen herkennen

U moet ze dus duidelijk laten zien. Uw beweringen en uw redeneerwoorden moeten zichtbaar en eenduidig zijn.

Zodat de lezer direct ziet wat u knoopt, en waar u knoopt, en hoe u knoopt.

Dus niet:

"Er zijn drie mogelijkheden, of het eerstgenoemde woord is onjuist en het tweede niet, of andersom, of anders zijn eerst- en laatstgenoemde onjuist."

Maar:

Er zijn drie *mogelijkheden*:

-het eerste woord is onjuist *en* het tweede woord is juist, *of*

-het eerste woord is juist *en* het tweede is onjuist, *of*

-het eerste *en* het tweede woord zijn onjuist.

(A mogelijkheden B en C of D en E of F en G)

Voorbeeld 1-5 Duidelijke zin dankzij zichtbare knopen.

Drie soorten knopen

Redeneerwoorden kunnen beweringen binnen een zin knopen, of redeneringen knopen, of zelfs hele paragrafen knopen. Er zijn drie soorten knopen: directe, aanduidende en verwijzende. Zij koppelen de beweringen ieder op hun eigen wijze. Zoals in schiemanswerk alle knopen hun eigenschappen en hun toepassingsgebied hebben.

Directe knopen

Directe redeneerwoorden zijn de scharnierpunten van een redenering. Het zijn simpele, heldere verbindingen.

Als er bezuinigd moet worden, *dan* moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

voorbeelden

aangezien	als	dan	door	doordat
dus	indien	ingeval	is	maar
met	of	om	omdat	noch
ook	tevens	voorts	waardoor	waarmee
dan wel	en	zodat	mits	tenzij
want	zijn			

Voorbeeld 1-6 Directe knopen.

Aanduidende knopen

Met aanduidende redeneerwoorden geeft een schrijver aan, wat voor soort redenering hij gebruikt. De beweringen voor zo'n woord worden in een bepaalde relatie tot de beweringen na het woord gezet. Zoals het plusteken (+) in een som de getallen erboven en de getallen eronder in een bepaalde relatie zet. Deze woorden laten zien wat voor "redeneerhandeling" u verricht.

Dit zal ik met twee praktijkgevallen *toelichten*.

voorbeelden

afweging	antwoord	argument	behoort tot
betreft	blijkt	conclusie	corresponderend
eis	in totaal	leiden	vraag
lijkt	mogelijkheden	onder verstaan	onderdeel
van	oordeel	sprake van	onderscheid
regel	relatie	specificatie	voorbeeld
type	uitgangspunt	uitzondering	voorwaarde

Voorbeeld 1-7 Aanduidende knopen.

Verwijzende knopen

Verwijzende redeneerwoorden kunnen een redenering binnen een andere redenering halen. Het zijn verbindingen die ver uit elkaar liggende beweringen kunnen koppelen. Verwijs niet achter de horizon van uw lezer.

Aan *deze* conclusie kunnen wij niet voorbijgaan

voorbeelden

Daarvoor	deze	volgende
Die	eerstgenoemde	het
Hetgeen	laatste	dergelijke
laatstgenoemde	met	eerste

Voorbeeld 1-8 Verwijzende knopen.

Gordiaanse knopen

De *volgende conclusie is dat* de overheidsuitgaven niet mogen dalen.

Voorbeeld 1-9 Gordiaanse knoop.

Redeneerwoorden kunnen in kluitjes voorkomen. Een kluitje knopen duidt meestal op slecht schiemanswerk.

Probeer niet te veel redeneerwoorden achter elkaar te plakken. De lezer moet in één oogopslag kunnen zien welke koppeling u maakt. Uw knoop mag geen Gordiaanse worden.

Maakt u nu de [oefening](#) "Ontwarren" op pagina **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd..**

De paragraaf opbouwen

Wij kunnen nu de kern van de paragraaf met extra beweringen en redeneringen tot een heuse paragraaf knopen. Gewoon door eigenwijze vragen te stellen.

Voorbeelden

Aan de kern van paragraaf 1.2.2.1:

En hoewel kleine Romeintjes nogal gillen

Stellen we één eigenwijze vraag:

- Nou en?

En antwoorden met:

Al dat gegil weergalmt daar door de holle zalen.

Dat verstoort mijn concentratie,
want ik kan niet meer tegen gillend kroost,
omdat ik jaren kleuterjuf geweest ben.

En concentratie is gewenst
als je ten volle van de kunstwerken wilt genieten.

Dit wordt de paragraaf:

1.2.2.1 En hoewel kleine Romeintjes nogal gillen

Al dat gegil weergalmt daar door de holle zalen. Dat verstoort mijn concentratie, want ik kan niet meer tegen gillend kroost, omdat ik jaren kleuterjuf geweest ben. En concentratie is gewenst als je ten volle van de kunstwerken wilt genieten.

Aan de kern van paragraaf 2.1:

Als sportwagen kozen wij de Lada GTI met trekhaak

Stellen we ook maar één eigenwijze vraag:

-Waarom juist die?

En antwoorden met:

Hoewel er meer spectaculaire karretjes te koop zijn,

is deze wagen om drie redenen geschikt:

hij is betaalbaar,

en hij is representatief

voor de huidige generatie sportwagens,

en hij wordt in ons land veel verkocht.

Dit wordt de paragraaf:

2.1 Als sportwagen kozen wij de Lada GTI met trekhaak

Hoewel er meer spectaculaire karretjes te koop zijn, is deze wagen om drie redenen geschikt: hij is betaalbaar, en hij is representatief voor de huidige generatie sportwagens, en hij wordt in ons land veel verkocht.

Voorbeeld 1-10 Voorbeelden van opgebouwde paragrafen.